

En la seva absència

*Que el Senyor ens beneeixi i ens salvi,
ens guardi de tot mal
i ens dugui a la vida eterna,
a nosaltres i als nostres germans absents.
(de les laudes de Montserrat)*

La petita Laia ja va a escola. Mira amunt i Lavall per si vénen cotxes i travessa el carrer d'un cop en un moment de pausa. Saltironeja pel camí de la tanca del bosc que fa de pati. Ahir va descobrir l'esquirol que s'enfilava eixerit per l'escorça del pi bord. Ara troba el Biel i el Cesc, l'Abel i l'Ivan... tots els seus nous amics i amigues que arriben acompanyats de mares i pares, avis i àvies. Té un sobresalt quan veu que en Joan, el conserge, ja ha obert la porta. S'integra corrent a la fila de caparrons que avança, poc a poc, vers la classe amb les senyoretes i el mestre al davant.

La Laia no ha conegut els joans, ni el Ruiz ni el Bellavista, malgrat que el primer ha viscut molts anys al bosc de l'escola que ara mateix ella ha trepitjat. Els finestrons de can Ruíz romanen tancats. Com els de can Bellavista, davant la rectoria de l'Ametlla. Ens han deixat poc abans que la nevada tardana d'enguany hagi cobert de blanc gris aquest racó del Vallès.

Tots dos savis. Ja n'és sabuda la trajectòria: en Joan, el Ruiz, autor de la història de la literatura catalana de referència de mitjan segle XX, autor i coautor d'infinitat de manuals per a infants i joves des de l'editorial i de llibres sobre el nostre entorn; director de l'escola Vall del Tenes, col·laborador permanent de Ronçana... En Joan, el Bellavista, capellà conciliar, doctor per partida doble, en teologia i en història, màxima autoritat de Catalunya en litúrgia, impulsor, més endavant, de la revista Amindola i de moltes activitats culturals i de fe, de romiatges a Montserrat des de Puiggraciós...

Els vaig conèixer de petit, quan ells eren joves i col·laboraven amb els meus pares. Un Joan Bellavista rialler arribava amb moto a les trobades de la JAC. Un Joan Ruiz d'aire noucentista, amb la Maria Lluïsa, venien de Barcelona amb els nois. Eren els "ruissos" que ens foren amics.

Tots dos dominadors del temps. Quan volien s'apartaven del present i se submergien en la realitat de segles enrere. Vers la literatura catalana del gòtic, en Ruiz; vers els primitius pergamins de la litúrgia andorrana, en Bellavista.

Tots dos amants del paisatge. Un paisatge que comença a Barcelona, a les biblioteques, als arxius i als seminaris de les facultats. Que es trasllada als llocs de referència del país, Montserrat i la Garrotxa humida. Que s'allunya

vers el Pirineu de Gósol, de Queralbs o Cap de Rec i que s'obre a l'Europa ideal, a voltes vital, la Roma de Miquel Àngel, la Lausana del llac Lemán, el Trondheim del bell nord glaçat. Que retorna finalment als nostres pobles, per trobar-hi la bellesa de cada racó esguardada amb tendresa, el bosc del Brustenga o la quintana de can Draper.

Portaven Catalunya al cor. I en aquest apartat ja no fa falta dir res més...

Tots dos senzills. En Joan, el Ruiz, escrivia a Ronçana que els famosos ho han estat sense buscar-s'ho. Ells han estat els famosos del nostre petit món i no ho han buscat. Tothom els ha tingut per amics. Sens dubte la seva discreció, la seva saviesa, el seu rigor científic els ha fet incompatibles amb la cultura de l'establiment, la que porta a les pantalles personatges mediocres i expressions barroeres.

Han estat homes d'esperit. La Mare de Déu tosca de la capella romànica abandonada de l'última vall del Pirineu, era la fe d'en Joan Ruiz. La missa del matí de diumenge a Santa Eulàlia ha estat l'aula on mossèn Bellavista ha predicat la fe en Crist els últims temps.

(Acabo d'escriure *han estat* homes d'esperit. M'adono que ho he escrit en passat. En canvi trobo que el present –són homes d'esperit– és el que s'avé amb la realitat).

* * *

La petita Laia ja ha après les lletres del seu nom. No podrà saludar en aquest món els joans. Sembla impossible, tan propers com han estat en el temps i en l'espai. Un dia els podrà retrobar. A ells i a tota la gent que ens ha ensenyat les coordenades de la bondat.

És la nostra esperança.
A Déu siau, bons amics!

Lluís Galobart